

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Hetényi Géza ügyvéd által képviselt felperesnek - a Hoffmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Hoffmann Balázs ügyvéd) által képviselt I. rendű és az általa képviselt II. rendű és III. rendű alperes ellen **szerződés hatálytalanságának megállapítása** iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. június 19. napján meghozott 15.P.25.306/2008/20. számú ítélete ellen a felperes 21. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy az adóhatóság felhívására az ott írt időben és módon fizessen meg 840.000 (nyolcszáznegyvenezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

Keresetében a felperes a Ptk. 203. § (1)-(2) bekezdése alapján annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű alperes mint ajándékozó és a II-III. rendű alperesek mint megajándékozottak között létrejött pénzajándékozási szerződés vele szemben hatálytalan, továbbá annak tűrésére kérte kötelezni a II. és III. rendű alperest, hogy a tulajdonukat képező ingatlanból 18.303.000 Ft tőke és annak 2008. február 4. napjától a kifizetés napjáig járó évi 7,5 % kamatkövetelését kielégítse.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Tagadták, hogy a felperes által megjelölt tartalmú ajándékozási szerződést kötöttek, és egyben hivatkoztak arra, hogy ilyen szerződés létrejöttét, tartalmát a felperes a perben nem bizonyította. Előadták azt is, hogy a kereset tárgyát képező ingatlan kizárólagosan a II. és III. rendű alperes tulajdonában volt, így az ingatlan az I. rendű alperes esetlegesen fennálló tartozása kielégítésére nem szolgálhat fedezetként, és minthogy az ingatlan sosem volt az I.

rendű alperes tulajdonában, a Ptk. 203. § alkalmazása kizárt. A támadott jogügylet megkötésekor az I. rendű alperesnek még csak elszámolási kötelezettsége volt a felperes felé, és nem lejárt, jogerősen megítélt tartozása, ennek tükrében pedig szintén lehetetlen fedezetelvonó szerződés kötése.

Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 240.000 Ft perköltséget, míg külön felhívásra az államnak 840.000 Ft feljegyzett kereseti illetéket.

Ítéletének indokolásában a Ptk. 203. § (1)-(2) bekezdését idézte, és kifejtette, hogy a szerződés relatív hatálytalanságának megállapítására csak akkor kerülhet sor, ha a hitelező követelése a vagyontárgyat átruházó adóson nem hajtható be, vagy a behajtás csak részben vezet eredményre. A viszonylagos hatálytalanságnak az a következménye, hogy a jogszerző fél túrni tartozik a behajthatatlanná vált követelésnek vagy részének a szerződéssel átruházott vagyontárgyból történő kielégítését. Ez a vagyontárgy a hitelező követelésének behajtása végett ugyanúgy végrehajtás alá vonható, mintha a szerződést nem kötötték volna meg, és a vagyontárgy tulajdonosa továbbra is az adós volna. A viszonylagos hatálytalanság csak akkor állapítható meg, ha a jogszerző másik fél rosszhiszemű volt, tudott a követelés fennállásáról és arról, hogy a szerződés a hitelező követelésének a kielégítési alapját részben vagy egészben elvonta. A hozzátartozók között a rosszhiszeműséget, illetve az ingyenességet vélelmezni kell, ezért a jóhiszeműséget, illetőleg a visszterhességet az ezzel védekező jogszerzőnek kell bizonyítania. A szerződés viszonylagos hatálytalanságának megállapításához a hitelezőnek bizonyítania kell jogerős bírósági határozattal a követelés fennállását és végrehajtási jegyzőkönyvvel a behajtás sikertelenségét.

A felperes a keresetét arra alapította, hogy a 2005. szeptember 14-i adásvételi szerződéssel megvásárolt ingatlan vételárának megfizetése előtt az I. rendű alperes pénzt ajándékozott a II-III. rendű alperesnek, és ez a szerződés a felperes Fővárosi Bíróságon 30.Pk.20.621/2008. számú eljárás során érvényesített igényének kielégítési alapját elvonta. A felperes az előbbi eljárásban érvényesített követelését arra alapította, hogy az I. rendű alperes a Cstv. 31. § (1) bekezdése alapján nem adta át a társaság vagyonát a kirendelt felszámolónak. A felperes bizonyítottan behajthatatlanná vált követelése azonban az állítólagos ajándékozási szerződés megkötését követően keletkezett, a Cstv. értelmében ugyanis - különös figyelemmel annak 31. §-ára - a vezető tisztségviselő köteles átadni többek között a vagyont a felszámolónak a felszámolás kezdő időpontját követő 45 napon belül. A társaság vagyonát a felszámolás kezdő időpontját követő 45 napon túl jogalap nélkül tartja birtokában, és így annak visszafizetésére a Ptk. 361. § alapján köteles. Az alperesek alappal hivatkoztak arra, hogy a felperes az ingatlanból semmiképpen nem kérhet kielégítést. A viszonylagos hatálytalan szerződés alapján jogszerző személy csak annak tűrésére kötelezhető, hogy a követelés behajthatatlanná vált részét a hitelező a szerződéssel átruházott vagyontárgyból behajthassa, ha pedig ez a vagyon már nincs meg, annak értéke erejéig tehető a jogszerző felelőssé. A hitelező követelésének behajtása érdekében a szerződés által nem érintett vagyontárgy viszont nem vonható végrehajtás alá. A felperes által hivatkozott esetben az ajándék tárgya nem az ingatlan volt, hanem a vételár lehetett, és az is

legfeljebb 6.300.000 Ft összegben, figyelemmel az I. rendű alperest megillető haszonélvezeti jog értékére. A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperesek között az általa hivatkozott tartalommal ajándékozási szerződés jött létre. A felperes azonban a per során csupán állította, de nem bizonyította, hogy a vételárat az I. rendű alperes ajándékozta a II-III. rendű alpereseknek. Mindezek alapján a keresetet elutasította. A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése és 82. § (1) bekezdése, míg a le nem rótt kereseti illeték megfizetéséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint rendelkezett.

Fellebbezésében a felperes az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és keresete teljesítését kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság határozatában a tényállást részben hiányosan, illetve pontatlanul állapította meg, és a rendelkezésre álló tényállási elemek közötti szoros kapcsolatrendszer teljes mértékben figyelmen kívül hagyva vont le alapjaiban téves jogi következtetését. A tényállást egyrészt azzal kérte kiegészíteni, hogy az I. rendű alperes mint felperesi törvényes képviselő utoljára a 2002. évre adott be beszámolót (mérleget), ezt követően sem bevallási, sem adatszolgáltatási, sem beszámoló készítési kötelezettségének nem tett eleget. Tény az is, hogy az I. rendű alperes a 2002. évi mérleget követően nemcsak az adóhatóság, illetve a cégbíróság felé nem tett eleget jogszabályi kötelezettségeinek, hanem jelenleg sem. A számára kedvezőnek tűnő bizonytalan állapot fenntartása érdekében sem a nyomozóhatóság, sem az eljáró bíróságok, sem a felszámoló előtt nem nyilatkozik arról, hogy 2002. december 31. után mikor került ki a felperesi társaságból a felszámolási eljárásban bejelentett hitelezői igények tízszeresét kitevő mértékű vagyon. Tényállási elemként kérte rögzíteni azt is, hogy az I. rendű alperes az előbbiekben megjelölt igény érvényesítésében 2002. december 31-től 2007. október 4-ig, azaz a felszámolási eljárás kezdő időpontjáig a felperesi társaság és a közötté fennálló érdekellentét okán nem volt inspirálva, és ez nyilvánvaló magyarázatul szolgál arra, hogy a felperesi társaság az I. rendű alperessel szemben már 2002. december 31-én fennálló igényét miért csak a felszámolási eljárás elrendelése után tudta bírósági úton érvényesíteni. Az ítéletben foglaltakkal ellentétben csak annyit állított, hogy az alábbiakban kifejtettek okán az I. rendű alperessel szemben nem volt jogerősen megítélt követelése. Ez azonban nem jelenti azt is, hogy követelése a támadott jogügylet időpontjában még nem állt volna fenn. Az elsőfokú bíróságnak legalább a tényállás szintjén meg kellett volna állapítania, hogy a II. és III. rendű alperes tulajdonában álló ingatlan az I. rendű alperes 2005. szeptemberében még meglévő vagyonából lett megvásárolva. Ugyancsak kérte a tényállásban megállapítani, hogy az ingatlan megvásárlására vonatkozó szerződés tartalmát tekintve olyan adásvételi szerződés, amely a szerződő felek között egyidejűleg egy ajándékozási szerződést is létrehozott. Ezzel az ügylettel az I. rendű alperes gyakorlatilag 10.500.000 Ft-ot ajándékozott gyermekeinek azzal, hogy az ajándék tárgya nem a megjelölt pénzösszeg, hanem az abból vásárolt ingatlan. Ezeknek a tényállási elemeknek a pontos rögzítése hiányában az alperesek fedezetelvonó magatartását és annak a felperesi követeléssel történő összevetését nem lehet elvégezni, így ezeknek a tényeknek a

feltüntetése nélkülözhetetlen a tényállásban. A végrehajtási törvény kommentárjára figyelemmel kérte azt is, hogy az ítélet 2. oldal alulról 9. sorát és 4. oldal első bekezdés utolsó mondatát a másodfokú bíróság egészítse ki azzal, hogy a Vht. 52. § d) pont szerinti szünetelés egyúttal a követelés behajthatatlanságát is jelenti. Álláspontja szerint a perben rendelkezésre álló tényállás alapján megállapítható, hogy a felperesnek a támadott jogügylet 2005. szeptemberi megkötésének időpontjában az I. rendű alperessel szemben már igény állapotában lévő, bírósági úton kikényszeríthető követelése volt, melynek érvényesítését csupán az I. rendű alperes személyében rejlő érdekellentét akadályozta. Az I. rendű alperesnek a felperesi társaság elleni felszámolási eljárás elrendelése, illetve képviseleti jogának megszűnése nem állt érdekében. Hangsúlyozta azt is, hogy a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján nyilvánvalóan nem lehet az I. rendű alperest érdemtelenül támogatni azzal, hogy a felperes által soha fel nem hívott Ptk. 361. §-ra történő hivatkozással az I. rendű alperest terhelő fizetési kötelezettség keletkezésének időpontját a bíróság a felszámolási eljárás kezdő időpontja utáni 45. napra teszi. Az elsőfokú bíróság által hivatkozottakkal szemben a jogviszony idején hatályos Gt. 29. § (1) bekezdése határozta meg a vezető tisztségviselő felelősségét, és erre tekintettel az I. rendű alperes esetében a vagyoni elem társaságtól történő elvonásának időpontja - az ellenkező tény alperesi bizonyításáig - az utolsó szabályosan leadott mérleget követő időszak első napjával, azaz 2003. január 1. napjával azonos. Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor követelése keletkezését a támadott jogügylet utáni időpontra helyezte, és annak bírósági úton történő érvényesítése szükségességét a terhére írta, holott az egységes bírói gyakorlat szerint az igényérvényesítés már nem szükségszerű feltétel (EBH 2004. 1040.). Tévedett akkor is, amikor még felvetés szintjén is kizárta a II. és III. rendű alperesek perbeli ingatlan terhére történő helytállását, hiszen a Ptk. 13. § (1) bekezdés c) pontja alapján a vételár egy pillanatig sem került a II. és III. rendű alperes birtokába, és a támadott jogügylet annak kettős tartalma ellenére az érintett személyek javára kizárólag ingatlanon fennálló tulajdonjogot és ahhoz kapcsolódó haszonélvezeti jogot eredményezett. Követelése kielégítésének nem képezheti akadályát az I. rendű alperes javára bejegyzett haszonélvezeti jog, hiszen az ügylet relatív hatálytalansága nem csak a II. és III. rendű alperes tulajdonjogának szerzésére, hanem az I. rendű alperes javára alapított haszonélvezeti jogra is ki kell terjednie. Vitatta az eljáró bíróságnak a Pp. 164. § alkalmazása körében kifejtett álláspontját is, bizonyítási kötelezettségének ugyanis a tőle elvárható módon eleget tett, a Ptk. 203. §-ra alapított igény érvényesítése során pedig ezt meghaladó egyéb kötelezettség a jelen ügy sajátossága folytán már nem terhelte.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, a másodfokú eljárásban nem volt perkölségigénye.

Álláspontja szerint a cég képviseletével kapcsolatos felperesi tényállításoknak semmilyen jelentősége nincs és nem is lehet az állított ajándékozási szerződés relatív hatálytalanságának megállapítása szempontjából. A tények bizonyításának hiányával összefüggésben hivatkozott Pp. 164. § alapján pedig egyértelmű, csak a felperes terhére értékelhető, hogy semmilyen bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, és állításai alátámasztására bizonyítékot sem csatolt. A felperes kiemelten

hivatkozik fellebbezésében a 2003. január 1. napjában megjelölt időpontra, ez a dátum azonban teljesen fiktív és alaptalan, szemben a keresetlevélben is megjelölt, valóban lényeges 2007. október 4-i időponttal, amely azonos a felszámolás kezdő időpontjával. Az elsőfokú bíróság a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján helyesen állapította meg, hogy a keresetben hivatkozott és támadott ajándékozási szerződés létrejöttét és annak pontos tartalmát a felperesnek kellett volna bizonyítania, ennek pedig nyilvánvalóan nem tett eleget. A jogalapként megjelölt Ptk. 203. § szerint kizárólag abban az esetben van elvi lehetőség a relatív hatálytalanság megállapítására, ha az állított fedezetelvonó szerződés megkötését megelőzően a szerződés tárgya bármilyen formában fedezetül szolgált volna. A fedezet elvonása azonban jelen esetben lehetetlen, mert a perbeli ingatlan sosem volt az I. rendű alperes tulajdonában, és azért sem szolgálhatott fedezetül, mert az ingatlan tulajdonjogát a II. és III. rendű alperes is két évvel a felszámolási eljárás kezdete előtt szerezte meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt a Pp. 228. § (4) bekezdése szerint fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett fellebbezése, a másodfokú bíróság ezért az elsőfokú ítéletet egészében bírálta felül.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak jogi indokolásával is egyetértett, a fellebbezésben foglaltak miatt azonban rámutat a következőkre.

Az elsőfokú bíróság - ítéletének indokolásából megállapíthatóan - három ok miatt utasította el a keresetet. Részint azért, mert a felperes a követelése alapjaként megjelölt pénzajándékozásról szóló szerződés megkötésének tényét nem bizonyította, másrészt az volt az álláspontja, hogy még e szerződés létrejöttének bizonyítása sem adott volna alapot a kereset teljesítésére, hiszen egyrészt a nem vitásan behajthatatlan követelés az állított ügylet megkötése után keletkezett, másrészt a felperes abból az ingatlanból kívánt kielégítést keresni, ami nem volt az állított tartalmú szerződéses átruházás tárgya.

Fellebbezésében a felperes alapvetően azt kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás eredményét - a Pp. 164. § (1) bekezdés hibás értelmezése folytán - tévesen értékelte. Az elsőfokú bíróság azonban ítéletének indokolásában helyesen állapította meg, hogy az ajándékozási szerződés létrejöttét az alperesek tagadásával szemben az erre igényt alapító felperesnek kellett bizonyítania, és a lefolytatott bizonyítás eredményét értékelve azt is helyesen állapította meg, hogy a kereseti követelés alapját képező állítás perbeli bizonyítása elmaradt. A felperes érvelése miatt a másodfokú bíróság kiemeli, hogy az állított tény az arra igényt alapító félnek nem elegendő pusztán valószínűsíteni, mert a Pp. 164. § (1) bekezdése az ilyen tényre nem ezt, hanem kifejezetten a bizonyítást írja elő, ami nem más, mint a bíróságnak az állított tény fennállásáról kialakított bizonyosság fokát elérő meggyőződése. A felperes által felhozott tények láncolata azonban ilyen

meggyőződés kialakítását nem tette lehetővé, a szerződés létrejötte ezért semmiképpen nem tekinthető bizonyítottnak.

A felperes állításával ellentétben az elsőfokú bíróság egyértelműen megállapította ítéletében, hogy a felperes I. rendű alperessel szembeni követelése behajthatatlan, hiszen az indokolás 5. oldalán a követelés keletkezésének időpontját meghatározó mondatban kifejezetten leszögezte, hogy ez a követelés bizonyítottan behajthatatlanná vált. A felperes ezzel összefüggésben a követelés keletkezésének időpontjáról szóló jogi érvelést is alaptalanul kifogásolta. Az elsőfokú bíróság ugyanis a beszerzett bírósági iratok alapján a követelés fizetési meghagyáson feltüntetett jogalapjával azonosan rögzítette, hogy a felperes az I. rendű alperessel szembeni 18.303.000 Ft megfizetése iránti igényét arra alapította, hogy az I. rendű alperes a Cstv. 31. § (1) bekezdése alapján nem adta át a társaság vagyonát a kirendelt felszámolóknak. Az ellentmondással kellő időben meg nem támadott fizetési meghagyáshoz fűződő anyagi jogerő szabályából következően pedig az elsőfokú bíróságnak az a következtetése is helyes, hogy a Cstv.-ben meghatározott kötelezettség megszegésére alapított igény nem keletkezhett a társaság felszámolásának elrendelésénél korábban (Pp. 321. § (1) bekezdés, 229. § (1) bekezdés).

A felperes Ptk. 203. §-ára alapított keresete azt célozta, hogy a II. és III. rendű alperes köteles legyen túrni az I. rendű alperessel szemben behajthatatlan követelésének a közös tulajdonukat képező ingatlanból történő kielégítését. Ez a kereseti kérelem azonban a felperes által megjelölt ténybeli alapon azért sem teljesíthető, mert a II. és III. rendű alperes az ingatlan tulajdonjogát nem a fedezetelvonóként megjelölt pénzajándékozási, hanem az ingatlan tulajdonjogának átruházásáról szóló adásvételi szerződéssel szerezte, az ingatlan tulajdonjogának átruházója pedig nem az I. rendű alperes volt.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét.

A felperes fellebbezése eredménytelen volt, minthogy azonban a jogi képviselővel eljáró I. rendű alperesnek nem volt perköltségigénye, a másodfokú bíróságnak csak a feljegyzett és a perbeli ingatlan keresetlevélben megjelölt forgalmi értékének 6 %-ával azonos összegű fellebbezési illeték megfizetéséről kellett a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésének megfelelően rendelkeznie.

Budapest, 2010. január 19.

Dr. Tölg-Molnár László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hőbl Katalin s.k.
előadó bíró

. Madarász Anna s.k.
bíró

A kiadmány hitelélül: